

Antal Tibor, gyimesi népzeneész, énektanár a gyimesfelsőlaki Árpád-házi Szent Erzsébet Római Katolikus Gimnáziumban és a Domokos Pál Péter

Általános Iskolában. A budapesti Csángó Bál egyik „arca”, műsorvezetője. Négy önálló hanglemeze jelent meg, autentikus népzenevel.

MAGYAR EZÜST ÉRDEMKERESZTTTEL tüntették ki.

Gyimesek

„A Kárpátok karéjának keleti részén, az egykori Csík vármegye határán, a Kárpátok vízválasztóján túl, az 1050 méter magas Fügés-tető alatt eredő Tatros folyó több mint 30 km hosszú völgyében, s a belé ereszkedő patakok mentén sorjázó falvakból rendeződik Gyimes völgyének három községe, Gyimesfelsőlak, Gyimesközéplak és Gyimesbükk. Ez a táj a gyimesi csángó népcsoport otthona. (...)

A Kárpát-medence egyik legfiatalabb magyar népcsoportja – a gyimesi csángó – a XVIII. század derekán született, és kialakulása talán még mára sem fejeződött be teljesen. Nevük – a hétfalusi és a moldvai csángókhoz hasonlóan – arra utal, hogy kiszakadtak, vagyis elcsángáltak a szabad és kiváltságos székelységből A Gyimes völgyében élő csángók a legmagasabb tengerszint fölött élő magyar népcsoport. De nem csak emiatt tekinthetők sajátos, sőt különleges közösségnek. A Kárpátok vízválasztóján túli helyzetük, földrajzi adottságaikhoz igazodó településszerkezetük, a magyar nyelv- és politikai határon való elhelyezkedésük, szinte a harmadik évezred küszöbéig elzárt faluközösségeik révén életmódjuk rendkívül hagyományörző, mint az anyagi kultúra (havasi gazdálkodás és állattenyésztés, lakás munkaszervezet, fából való építkezés, természetközeli életmód), mind pedig a szellemi műveltség (népviselet, díszítőművészet, zenei- és táncélet, halottbúcsúztatás, hiedelemvilág)) területén. Igen nagy lelkierővel, elszántsággal és elkötelezettséggel kellett rendelkezniük azoknak, akik „próféták” mertek és tudtak lenni az égbeszökő bércek közt megbújó, gyimesi hazájukban”.

Halász Péter

Általános tudnivalók

A konferencia színhelye:

Árpád-házi Szent Erzsébet Római Katolikus Gimnázium
Gyimesfelsőlak 644/A

A konferencia részvételi díja

2 szállás (50 lej/éj/fő); 2 reggeli (25 lej/nap/fő);
3 ebéd (50 lej/nap/fő); szombati csomagolt ebéd
(25 lej/fő); 1 vacsora (25 lej/nap/fő);

A péntek déltől-vasárnap délig résztvevőknek
összesen: **350 lej/fő**

A péntek déli és vasárnap déli ebédet nagyon pontosan kell tudjuk, mert csak annyit rendelünk, ahányan igénylik!

Kérjük az Erdélyi Kör tagjait ne mulasszák el
évi tagsági díjukat a helyszínen befizetni!

Jelentkezés legkésőbb szeptember 10-ig
(feltüntetve a részvétel időtartamát és az igényelt szolgáltatásokat)

a következő címre: **Bacsoni Szilárdka Kata,**
EK titkár

Telefon: **+40 742-059-194;**

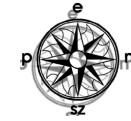
mail: szilardka@bacsoni.com,

Cím: RO. 545500

Sovata - str. Dealul Mestecanisului Nr. 6; Jud. Mures

Európai Protestáns Magyar Szabadegyetem

ERDÉLYI KÖR
konferenciája

GYÍMESEK

Magyarország keleti várvédői

Árpádházi Szent Erzsébet Római Katolikus Gimnázium

Gyimesfelsőlak
2024. szeptember 27 – 29

Gyimesek

A konferencia programja

Péntek - szeptember 27

14,00 – 15,00 érkezés

15,00 – 16,00 ebéd

16,00 – áhítat, elnöki köszöntő

16,30 – ismerkedés a Szent Erzsébet gimnáziummal
bemutatja Berszán Lajos, építő plébános

17,30 – 18,00 – kávészünet

18,00 – 18,45 – Deáky András: Szemben az árral

19,00 – vacsora – csángóest Antal Tiborral és társaival

Szombat – szeptember 28

8,00 – 9,00 – reggeli

9,00 – 9,30 – áhítat

10,00 – kirándulás és ismerkedés a csángó étellel

19,00 – 20,00 – vacsora

20,00 – a jövő évi találkozó megbeszélése

Vasárnap – szeptember 29

8,00 – 9,00 – reggeli

10,00 – 11,00 – istentisztelet

12,00 – 13,00 – ebéd, hazautazás

Erdély legkeletibb őrállói az ezeréves határnál

Gyimesek, az egykori Magyarország és a mai Erdély legkeletibb védője nyelvünknek, kultúránknak, néphagyományainknak.

Hiába választották el a harmadik települést erőszakos megyei határmódosítással, ők úgyis együtt, közösen ápolják népviseletük, sajátos néptáncuk és népdalviláguk értékes kincseit. Gyimesbükköt 1950-ben a moldvai Bakó megyéhez csatolták, de ők ez alatt a 70 év alatt is megmaradtak magyaroknak, sőt 1974-ben építették fel nagy befogadóképességű római katolikus templomukat, akkor, amikor egész Románia területén alig-alig épültek templomok, de a gyimesi csángók / székelyek hitük megtartásáért bármit felvállaltak. Sajátos és érdekes, szép tiszta és értékes világ ez.

Különlegessége és sajátossága – patakország, mert itt nem utcák szerinti a települések elrendeződése és elnevezése, hanem a patakok határozzák meg. Az itt élő római katolikus vallású gyimesi csángók a székelység egyik jellegzetes etnikai csoportja. Híres és egyéni a tánckultúrája, viselete, húsvéti írott tojásai, és a csak rájuk jellemző hangszerük – a gardon(y).

Látnivalók

Árpádházi Szent Erzsébet Római Katolikus Gimnázium – 1993-ban kezdték el építeni a gyimesi csángó ifjak itthon tartása érdekében.

Boros pataki panzió – művésztábor régi, hagyományos csángóházakkal.

Rákóczi-vár – a várat még Bethlen Gábor építtette.

Kontumáci kápolna – 1782-ben Ferenc-rendi szerzetesek építették, szemben a Rákóczi-várral.

Felújított őrház vasúttörténeti múzeummal, egykori határőrvédő katonák szolgálati lakásai, a gyimesbükki római katolikus templom, 1974-76-ban épült.

A gyimesbükki vonatállomás – az Osztrák-Magyar Monarchia legkeletibb vasútállomása.

Berszán Lajos (Sepsiszentgyörgy, 1943. Január 15.-) katolikus lelképásztor Erdélyben, a gyimesfelsőlaki Árpád-házi Szent Erzsébet Gimnázium megalapítója, a gyimesi és moldvai csángó gyermekek számára Berszán Lajos 1943. január 15-én született Sepsiszentgyörgyön, de valójában a háromszéki Zágont tekintette szülőfalujának, ahol egész gyermekkorát töltötte. Zágomban végezte el az elemi iskola 7 osztályát, 12 éves korától Gyulafehérváron folytatta tanulmányait. A teológiai tanulmányok befejezése után 1966. április 17-én szentelte pappá Márton Áron püspök. Csíkszentgyörgyön találkozott először csángó hívekkel. 1982-től 2000-ig Gyimesfelsőlak egyházközségének plébánosa volt. A gyimesfelsőlaki évekre esett iskolaalapítói tevékenysége. 1994 szeptemberében kezdődött meg az Árpádházi Szent Erzsébet Gimnázium működése. 2010-től már több mint négyszáz csángó és székely növendéke van a teljes oktatási intézménynek.

Deáky András A magyar örökségét föl nem adó, mindnyájunknak példát mutató értelmiségi tanárember. 1966-ban diplomás tanárként visszatért ősei földjére, Gyimesbe. Idegen nyelven kellett tanítania a csángó magyar gyermekeket, ezért órarenden kívül, hajnalonként folytatta a magyar nyelv tanítását. Vállalta a házkutatásokat, a fenyegetéseket, könyvtára javának kifosztását, de nem hagyta el öröklött és választott szülőföldjét. Nagy nehézségekkel ugyan, de a község két iskolájában megvalósította a magyar anyanyelvű oktatást. Példát mutatott a gazdasági alapok lerakásának fontosságára is. Ivóvíz-hálózatot szervezett és épített a község gyimesi részén. Többek segítségével létrehozta az ún. Rákóczi-várral szemközt az egykori ezeréves határ mellett lévő Kontumáci templom és erődítmény környékén a kiterjedt katonai emlékhelyet és helyrehozta a történelmi Magyarország legkeletibb, 30. számú, lebontásra ítélt vasúti őrházát, ahová elhelyezték Bilibók Ágoston helyi lakos értékes vasúttörténeti gyűjteményét. A Deáky-panzió környékén létrehozta az összmagyarság történelmi emlékhelyét.

Zerkula János (Gyimesbükk, 1927. augusztus 27. – Gyimesközéplek, 2008. május 7.) erdélyi magyar népzeneész, primás hegedűművész.